

Evropski jezikovni listovnik

European Language Portfolio
Portfolio Européen des Langues
Portfolio Europeo de las Lenguas
Portfolio Europeo delle Lingue
Europäisches Sprachenportfolio
Európai Nyelvi Portfólió
Evropski jezični portfolio

za osnovnošolce v starosti od 11 do 15 let

for primary-school learners aged 11 to 15
pour les élèves de 11 à 15 ans
para alumnos de 11 a 15 años
per studenti medi della scuola dell'obbligo dagli 11 ai 15 anni
für Grundschüler im Alter von 11 bis 15 Jahren
11-15 éves általános iskolások részére
za učениke osnovnih škola od 11 do 15 godina

PRIROČNIK ZA UČITELJA

Teachers' Guide
Guide du professeur
Libro del profesor
Lehrerhandbuch
Guida per l'insegnante
Tanári kézikönyv

Svet Evrope
Council of Europe
Conseil de l'Europe
Consejo de Europa
Consiglio d'Europa
Europarat
Európa Tanács
Vijeće Europe

Evropski jezikovni listovnik

PRIROČNIK ZA UČITELJA

Avtor: **Janez Skela**
Recenzentki: **Meta Grosman**
Urška Sešek

Council of Europe/Conseil de l'Europe

Projekt: **EUROPEAN PORTFOLIO OF LANGUAGES**

Eksperimentalno gradivo pilotnega projekta Sveta Evrope -
Experimental Materials within the Council of Europe Pilot Project:
European Language Portfolio,
Council of Cultural Co-operation, Education Committee

V projektu sodelujejo: **Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije,**
Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

Vodja projekta: **Lucija Čok**

Koordinator: **Zdravka Godunc**

Naslov dela: **JEZIKOVNI LISTOVNIK ZA OSNOVNOŠOLCE**
PRIROČNIK ZA UČITELJA

Lektor za slovenski jezik: **Marko Jesenšek**

Oblikovanje: **Peter Jamšek, Preblisk**

Leto izida: **2010**

Prvi natis: **2000**

Tisk:

© Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, in Založba Obzorja Maribor

CIP - Kataložni zapis o publikaciji Univerzitetna knjižnica Maribor 372.880(035) SKELA, Janez

Jezikovni listovnik za osnovnošolce. Priročnik za učitelje : slovenska verzija / [avtor Janez Skela]. - Maribor: Obzorja, 2000

Avtor naveden v kolofonu

ISBN 961-230-168-9

1. Gl. stv. nasl.

COBISS-ID 44924929

Vse pravice pridržane. Reproduciranje, razmnoževanje in fotokopiranje dela po zakonu o avtorskih pravicah ni dovoljeno.

Kazalo

1. Kaj je Evropski jezikovni listovnik? - Definicija	5
2. Vloga, načela in cilji Evropskega jezikovnega listovnika	6
2.1 Informativno-dokumentarna oz. poročevalska funkcija EJL	6
2.2. Pedagoška funkcija EJL	6
3. Vsebina in zgradba jezikovnega listovnika	7
3.1. Jezikovna izkaznica	7
3.2. Jezikovni življenjepis	7
3.3. Zbirnik	8
4. Eden ali več jezikovnih listovnikov?	9
5. Jezikovni listovnik kot sredstvo opisnega ocenjevanja	12
6. Kako lahko učenci uporabljajo jezikovni listovnik?	14
7. Kaj lahko k jezikovnemu listovniku prispevajo učitelji in kako ga lahko uporabljajo?	15
8. Navodila za delo z jezikovnim listovnikom	16
9. Navodila za delo z <i>ZBIRKO DELOVNIH LISTOV</i> : Jezikovno učenje	29

Priloge

33

1. Kaj je Evropski jezikovni listovnik?

- Definicija

Evropski jezikovni listovnik (odslej EJL) je dokument oz. organizirana zbirka dokumentov, s pomočjo katere lahko učenci v določenem časovnem obdobju na sistematičen način beležijo in prikažejo svoje zmožnosti, dosežke in izkušnje z jezikovnim učenjem, vključuje pa tudi njihove izdelke.

EJL je torej instrument, ki uporabniku omogoča, da na mednarodno prepoznaven način beleži stopnjo svoje jezikovne izvedenosti, pridobljene bodisi v šoli ali izven nje. Osnovna zamisel, na kateri temelji EJL, je ustvariti dokument, ki bo pri mladih in odraslih spodbujal večjezičnost in izgrajevanje znanja, spretnosti ter odnosov potrebnih za t.i. *evropsko državljanstvo*. Jezikovni listovnik bo zato imel vseživljenjsko uporabnost.

2. Vloga, načela in cilji Evropskega jezikovnega listovnika

EJL izpolnjuje dve osnovni funkciji:

- kot instrument za spodbujanje mobilnosti in mednarodne izmenjave ima **informativno-dokumentarno oz. poročevalsko funkcijo**;
- kot delovni pripomoček za spodbujanje motivacije, učenčeve samostojnosti in (so)odgovornosti pri jezikovnem učenju izpolnjuje **pedagoško funkcijo**.

2.1 Informativno-dokumentarna oz. poročevalska funkcija EJL

V tej vlogi bi naj jezikovni listovnik podajal dokaj zanesljiv pregled lastnikovih jezikovnih in medkulturnih spretnosti, znanj in izkušenj.

V Evropi se trenutno odvijajo številne korenite spremembe. Mednarodne gospodarske in kulturne povezave so vse močnejše, pri čemer je znanje tujih jezikov ključnega pomena. Sobivanje v Evropi zahteva zmožnost učinkovitega sporazumevanja preko jezikovnih meja, odprtost za drugačne načine delovanja in razmišljanja ter zmožnost reševanja nesporazumov in težav. Usvajanje tovrstnih zmožnosti je vseživljenjski proces, ki ne vključuje samo formalno priznanih kvalifikacij, temveč tudi dragocene izkušnje s področja jezikovnega učenja in medkulturnih stikov, ki pogosto niso zajete v šolskih dokumentih.

Svet Evrope je zato sprožil pobudo za oblikovanje takšnega instrumenta, ki bi uporabnikom omogočil mednarodno prepoznavno beleženje jezikovnega znanja in medkulturnih izkušenj. Ker EJL vsebuje mednarodne lestvice za ocenjevanje jezikovne izvedenosti, so ravni znanja primerljive znotraj cele Evrope in bolj prepoznavne za končne uporabnike (npr. delodajalce in izobraževalne institucije), kar bi naj povečalo izobraževalno in poklicno pretočnost v Evropi.

2.2. Pedagoška funkcija EJL

Jezikovni listovnik bo s svojo zasnovo spodbujal učenca, da bo načrtoval, organiziral in vrednotil svoj učni proces. Upati je, da se bosta z vodenjem listovnika povečali učenčeva samostojnost in (so)odgovornost ter s tem motivacija za vseživljenjsko učenje jezikov.

Spričo takšne zasnove EJL je pričakovati, da se bo kakovost jezikovnega učenja v Evropi izboljšala, obenem pa bo osebni dokument takšnega kova poudarjal jezikovno in kulturno raznolikost v Evropi.

3. Vsebina in zgradba jezikovnega listovnika

Obe funkciji E JL, tj. poročevalska in pedagoška, se uresničujeta s pomočjo treh instrumentov oz. osnovnih sestavin listovnika, in sicer:

- A. jezikovne izkaznice
- B. jezikovnega življenjepisa
- C. zbirnika

3.1. Jezikovna izkaznica

Jezikovna izkaznica je kot nekakšen 'potni list', ki podaja pregled jezikovnega učenja. Njene vloge so naslednje:

- Jezikovna izkaznica vsebuje osnovne podatke o učencu (ime, priimek, razred, šola, kdaj je pričel z jezikovnim listovnikom itd.).
- Prikazuje vse učenčeve pomembne jezikovne zmožnosti in medkulturne izkušnje.
- Podaja pregled njegovih jezikovnih zmožnosti v različnih jezikih v določenem času.
- Beleži vse jezike, ki jih pozna in uporablja, in sicer tako tiste, ki se jih je učil v šoli in izven nje.
- Omogoča samoocenjevanje s pomočjo posebnih samoocenjevalnih lestvic.
- Vsebuje seznam vseh jezikovnih potrdil, spričeval in priznanj, ki jih je prejel.

3.2. Jezikovni življenjepis

Jezikovni življenjepis izrisuje osebno zgodovino učenčevega jezikovnega učenja in podaja potek vsega, kar je doslej počel kot učenec jezikov. V tem delu učenec beleži, kateri jezik oz. jezike govori doma, katere jezike uporablja s prijatelji, kje, kdaj, zakaj in koliko časa se je učil jezikov, ki jih pozna itd. S pomočjo Jezikovnega življenjepisa bo učenec:

- beležil, katere jezike se je doslej že učil, kje in zakaj se jih je učil
- beležil, katere jezike se trenutno uči v šoli in izven nje ter opisoval in hranil podatke o tem, kako je v različnih stikih in dejavnostih širil svoje jezikovno in medkulturno znanje
- razmišljal, česa bi se rad v nekem jeziku še naučil in si tako postavlj al cilje za prihodnost
- spoznaval, kako se uči tujih jezikov in razmišljal o načinih učenja, ki so zanj najbolj učinkoviti
- ugotavljal, kaj v različnih jezikih že zmore in beležil svoj napredek
- s preglednicami za samoocenjevanje večkrat preveril, kakšno je njegovo trenutno znanje tujega jezika
- opisoval svoje dosedanje medkulturne izkušnje in hranil podatke o tem, kaj se je v stiku z govornici drugih jezikov naučil o njihovih deželah in kulturah

Jezikovni listovnik za osnovnošolce vsebuje lestvice za samoocenjevanje jezikovnega znanja na treh ravneh (A1, A2, B1), in sicer za 5 jezikovnih zmožnosti: (1) slušno razumevanje; (2) bralno razumevanje; (3) govorno sporazumevanje; (4) govorno sporočanje; (5) pisno sporočanje. Opisniki v samoocenjevalnih lestvicah so (meta)jezikovno prilagojeni starostni in razvojni ravni osnovnošolcev. Dokument Sveta Evrope, imenovan '*Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*' (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment), razvršča jezikovne zmožnosti na šest ravni (glej Prilogo 1), in sicer od vstopne ravni (A1) do ravni mojstrstva (C2). Ciljni ravni *Jezikovnega listovnika za osnovnošolce* sta A2 in B1.

OSNOVNA <i>Basic</i>		VMESNA <i>Intermediate</i>		VISOKA <i>Advanced</i>	
A1 VSTOPNA RAVEN <i>Breakthrough</i>	A2 VMESNA RAVEN <i>Waystage</i>	B1 RAVEN SPORAZUME- VALNEGA PRAGA <i>Threshold</i>	B2 VIŠJA RAVEN <i>Vantage</i>	C1 RAVEN UČINKOVITOSTI <i>Effectiveness</i>	C2 RAVEN MOJSTRSTVA <i>Mastery</i>

3.3. Zbirnik

Zbirnik je zbirka učenčevih izdelkov oz. dosežkov v tujem jeziku. Vanj lahko učenec vstavi risbe, slike, fotografije, različna besedila, spise, domače naloge, spominke s svojih potovanj (npr. prospekte, razglednice ipd.), avdio in video kasete, projektno delo, teste, izrezke iz časopisov, sezname, ankete, miselne vzorce, slikovne upodobitve, svoja razmišljanja, pesmi, opažanja v zvezi s svojim učnim procesom, izvlečke iz učnih načrtov itd.

Že vložene izdelke lahko spreminja ali dodaja nove, kadarkoli želi. Z zbirnikom mora biti karseda skrben, saj mu bo v prihodnosti dragocen spomin. Na vsakem izdelku mora biti datum (da se vidi napredek). Ob vsakem izdelku učenec na posebnem lističu doda kratek komentar oz. razmislek v zvezi z izdelkom.

Četudi bo o tem, kaj bo šlo v zbirnik, odločal predvsem učenec, morajo biti kriteriji za izbor izdelkov dogovorjeni. Učenec bo v zbirnik vlagal dve vrsti izdelkov, in sicer:

- **ključne izdelke**, ki so za vse učence enaki in se vlagajo po učiteljevem nasvetu (npr. narek, test, kontrolne naloge ipd.);
- **izbirne izdelke**, ki jih izbirajo učenci sami, in sicer tako, da vložijo v zbirnik izdelke, za katere menijo, da so posebno dobri ali pa kako drugače osebno zaznamovani in zato kot takšni dobro predstavljajo njihovo znanje pri določenih vrstah nalog oz. v nekem obdobju.

Med letom lahko učenec v zbirniku hrani vse oz. večino izdelkov, ki jih nato kasneje izloči (npr. nedokončan izdelek ali izdelki, ki kažejo tipične napake v določenem obdobju) in ohrani samo tiste, ki imajo zanj večji pomen.

4. Eden ali več jezikovnih listovnikov?

V razpravah o jezikovnem listovniku se daje prednost zamisli, da bi ne imeli enega samega temveč niz različnih jezikovnih listovnikov, saj bi lahko samo tako uspešno zadovoljili potrebe različnih starostnih skupin uporabnikov. V tem primeru je seveda nujno, da imajo vsi listovniki skupne sestavine, ki bodo zagotavljale povezavo in nepretrganost.

Čeprav so vsi trije deli E JL, tj. jezikovna izkaznica, jezikovni življenjepis in zbirnik, dolgoročno enakovredni, se bo njihov pomen vsaj delno spreminjal glede na ciljno starostno skupino. To preprosto pomeni, da bo denimo pri mlajših učencih zbirnik pomembnejši kot jezikovna izkaznica ali jezikovni življenjepis. E JL je dokument, ki iz leta v leto raste z učencem oz. ga spremlja iz razreda v razred.

Možne spremembe v poudarjanju pomena posameznih delov E JL nam kaže spodnja razpredelnica:

	Jezikovna izkaznica	Jezikovni življenjepis	Zbirnik	Okvir
predšolsko obdobje			✓	motivacija
nižji razredi osnovne šole		✓	✓✓✓	učiti se, kako se učiti
višji razredi osnovne šole		✓✓	✓✓	samovrednotenje
srednja šola		✓✓✓	✓	večjezičnost
poklicno izobraževanje		✓✓	✓✓	mobilitnost
univerza		✓✓	✓✓	mobilitnost
poklicna kariera	✓✓✓	✓	✓	vseživljenjsko učenje
zasebno življenje			✓	vseživljenjsko učenje

Spričo dejstva, da je slovenska verzija *Jezikovnega listovnika za osnovnošolce* namenjena osnovnošolcem v starostnem obdobju od 11-15 let, je jasno, da je najpomembnejši del listovnika še vedno zbirnik, v višjih razredih osnovne šole pa postaja vedno bolj pomemben tudi jezikovni življenjepis. Na tej stopnji je torej najmanj poudarjen del jezikovna izkaznica, ki ima kasneje pomembno poročevalsko oz. informativno funkcijo (kot instrument za spodbujanje mobilnosti in mednarodne izmenjave). Zaradi tega se je poudarek v slovenski verziji jezikovnega listovnika preusmeril od informativne k pedagoški funkciji. Odločili smo se, da učence v tej starosti, ko so njihove tujejezikovne in medkulturne izkušnje še razmeroma omejene, poskušamo predvsem motivirati za učenje, jim pomagati, da se spoznajo kot učenci in jih dolgoročno usposobiti za samoučenje in prevzemanje odgovornosti za svoje učenje.

Pod vplivom spremenjene (tujejezikovne) izobraževalne paradigme, ki jo navadno imenujemo **osredinjenost na učenca** oz. **osredinjenost na učenje**, smo želeli poudariti dejstvo, da so učenci posamezniki z različnimi potrebami, učnimi stili in interesi in da moramo kot učitelji upoštevati te razlike. Med najpomembnejšimi dejavniki, ki lahko tako ali drugače vplivajo na uspešno učenje jezika, so: učenčevo jezikovno ozadje in izkušnje, spol, inteligenca, nadarjenost/dojemljivost za jezike, starost, osebnost, motivacija, učni stili.

A. Psihološke razlike

Med učenci je veliko psiholoških razlik. Razlikujejo se v svojih kognitivnih zmožnostih in nadarjenosti za jezike (nekateri se jezikov učijo lažje in hitreje). Razlike se kažejo tudi v učnih stilih, kar pomeni, da informacije predelujejo na različne načine: nekateri so pretežno slušni učenci, medtem ko so drugi vidni; pri nekaterih prevladuje leva možganska polovica (logično, analitično mišljenje), pri drugih pa desna (ustvarjalno, lateralno mišljenje). Obstaja še veliko drugih možnih razlik.

B. Učne navade

Posamezniki se razlikujejo tudi v učnih navadah, v svojih splošnih strategijah za reševanje problemov, pa tudi glede tega, katere učne naloge in aktivnosti so jim všeč. Nekaj individualnih razlik:

- učenci se učijo s pomočjo različnih medijev (učbeniki, filmi, igre, telesne dejavnosti itd.)
- učenci uporabljajo različne učne stile (deduktivni, induktivni, odkrivanje, pomnjenje, praktične aktivnosti, tj. *learning by doing* itd.)
- učenci se odzivajo različno v različnih učnih oblikah (samostojno delo, majhne skupine, dvojice, delo s celotnim razredom)
- učna učinkovitost učencev se lahko spreminja glede na čas učenja (daljša in krajša obdobja učenja, zjutraj in popoldne, na začetku šolske ure in na koncu ure, prva in zadnja ura, prvi in zadnji semester itd.)
- učna učinkovitost učencev se lahko spreminja glede na kraj učenja (učenje v razredu, knjižnici, doma itd.).

C. Osebnostne razlike

Posamezniki se med sabo razlikujejo osebnostno, kakor tudi v svojih prepričanjih in vrednotah. Seznam osebnostnih razlik je takorekoč neskončen, naštejmo pa lahko vsaj tri:

- stopnja introvertiranosti / ekstravertiranosti
- stopnja tolerantnosti za dvoumnosti
- stopnja etnocentričnosti, tj. stopnja, do katere je učenec vezan na poglavitna načela in prepričanja lastne kulture ('dobri' jezikovni učenci imajo denimo nizko stopnjo etnocentričnosti).

D. Motivacija

Ena izmed najbolj raziskanih in proučevanih razlik med učenci se kaže v različni stopnji in tipih motivacije za učenje tujega jezika. Te razlike odločilno vplivajo na uspeh ali neuspeh pri učenju tujega jezika.

Dokazi o obstoju psiholoških, osebnostnih in motivacijskih razlik med učenci so tako prepričljivi, da jih ne moremo prezreti. Ravno te razlike utemeljujejo potrebo, da v pouk uvedemo določene oblike individualiziranega poučevanja, da bi lahko te razlike upoštevali in jih s pridom uporabili. Prepričani smo, da je EYL odlično sredstvo za upoštevanje razlik med učenci.

Učenci so na začetku učenja tujega jezika navadno zelo motivirani, vendar to začetno navdušenje hitro splahni zaradi številnih razlogov. Jezikovni listovnik lahko učencem pomaga vzdrževati začetno motivacijo, ker jih spodbuja k temu, da so bolj dejavno in osebno vključeni v svoje učenje, pomaga pa jim tudi pri razvijanju samozavesti in boljši lastni zaznavi napredka.

EYL je lahko dobra rešitev številnih težav tujejezikovnega poučevanja, kot so denimo sposobnostno mešani razredi, psihološke in osebnostne razlike med učenci, različni načini ocenjevanja in preverjanja znanja. Kot tak se odlično prilega v sodobne zahteve poučevanja v slovenski osnovni šoli, ki uvaja različne oblike diferenciacije.

Zaradi opisanih spoznanj smo se odločili, da v jezikovni listovnik vključimo poseben snopič oz. zbirko aktivnosti, ki bi naj učencem pomagale uvideti, razumeti in beležiti njihove učne postopke, stile in izkušnje (glej *Zbirko delovnih listov - Jezikovno učenje* v zadnjem delu listovnika). Obravnavajo različne vidike (jezikovnega) učenja: učne stile, teorijo o več inteligencah, dnevnik poslušanja, branje v tujem jeziku, domače naloge itd. Gre za zbirko različnih obrazcev in vprašalnikov, med katerimi po svoji presoji izbira učitelj-ica ali pa učenci sami.

5. Jezikovni listovnik kot sredstvo opisnega ocenjevanja

Ocenjevanje in vrednotenje znanja učencev je eno najmanj raziskanih in hkrati najbolj težavnih področij (tujejezikovnega) izobraževanja, saj navadno temelji na številnih težko določljivih kriterijih. Testi in izpiti imajo zaradi svoje narave (tj. poudarjanja objektivnega znanja) na učence pogosto skorajda uničevalen vpliv. Strokovnjaki opozarjajo predvsem na naslednje pomanjkljivosti testiranja:

- Številnim učencem testi povzročajo skrbi in stres.
- Učenci, ki so pri testih vznemirjeni in živčni, ne morejo pokazati vsega, kar znajo. Testi so zaradi tega pogosto nezanesljivi.
- Večina testov je slabo sestavljenih in nam zato dajejo popačeno podobo učenčevega znanja in spretnosti.
- Rezultati testov sprožijo pri učiteljih določena pričakovanja oz. predvidevanja v zvezi z učenčevimi dosežki v prihodnosti. To pomeni, da bodo začeli učence obravnavati v luči ocen, pri čemer lahko začetne ocene učenca 'zapečatijo' za vedno.
- Testiranje je zelo zamudno in se zajeda v čas, ki bi lahko sicer uporabili za poučevanje.
- Testiranje poudarja predvsem (končni) izdelek in ne proces.
- Učenci, ki pri testih dobivajo slabe ocene, izgubijo veselje za učenje jezikov.
- Številnih vidikov jezikovne rabe se sploh ne da ustrezno testirati.

Spričo vseh teh pomanjkljivosti 'tradicionalnega' preverjanja znanja se zdi še toliko bolj pomembno, da v ta proces vključimo tudi učence. EYL jim pomaga razvijati strategije samovrednotenja lastnega znanja, kar dolgoročno pomeni, da bodo učenci vedno bolj prevzemali odgovornost za svoje učenje. Vse to jim povečuje samozavest in izboljšuje njihovo samopodobo. Glavna prednost samovrednotenja je v tem, da močno spodbuja motivacijo in rast jezikovne zavesti, pomaga učencem, da se zavedo svojih močnih plati, uvidijo svoje slabosti in bolj učinkovito usmerjajo svoje učenje.

EYL je s poudarjanjem učenčeve samostojnosti izrazito osredinjen na učenca. Celotna filozofija EYL je takšna, da spodbuja učenca k drugačnemu pristopu k učenju. Učenec se nauči prevzemati odgovornost za svoje delo in svobodno sprejema odločitve v zvezi s svojim učenjem. V tem procesu se učenec nauči postavljati si cilje, vrednotiti svoje delo in znanje ter si pri tem izoblikuje svoje kriterije. Gre za postopen prehod nadzora od učitelja k učencu in za usvajanje metakognitivnih strategij. Če ima učenec pravico do sooblikovanja ciljev, vsebine in metod poučevanja, je učenje zanj veliko bolj smiselno in zato tudi učinkovitejše. Individualizacija pouka je pomembna vsaj iz dveh razlogov: (a) v najširšem smislu pomaga učencem, da se razvijejo v samostojne posameznike, ki znajo razmišljati s svojo glavo; in (b) v ožjem smislu pripravi učence za učenje, tj. pomaga učencem, da se naučijo, kako se učiti. Tako bi naj bili učenci ob koncu uspešnega izobraževanja usposobljeni za oblikovanje in obvladovanje lastnega učenja. Učitelji s poučevanjem seveda pomembno vplivajo na ta proces, vendar bo nazadnje vse naučeno odvisno zgolj in samo od učencev.

Jezikovni listovnik je sredstvo za učenje in za ocenjevanje, pri čemer je učenčev proces učenja najpomembnejši. Ob vseh razlikah med učenci je potrebno poudariti, da so nekateri učenci bolj voljni in bolj sposobni prevzeti odgovornost za svoje učenje. Učiteljeva vloga spodbujevalca in svetovalca učenja je zato zahtevna. Odgovornost mora na učenca prehajati postopno - na nekatere učence bolj postopno kot na druge. Učitelj mora učence podpirati, voditi, spodbujati in jim pomagati, če in kadar je to potrebno, vendar se mora vzdržati pomoči, če le-ta ni nujna.

Jezikovni listovnik kot instrument opisnega ocenjevanja daje učencu, učitelju in staršem veliko bolj celovito podobo učenčevega znanja. Iz listovnika se lepo vidi zaporedje pridobivanja znanj, presoja o napredovanju od izdelka do izdelka, primanjkljaji in viški, težave in uspehi. Učitelj lahko iz listovnika dobi zelo dragocene podatke, ki jih nato upošteva pri ocenjevanju učenčevih dosežkov. Jezikovni listovnik zato omogoča učitelju, da bolje spozna svoje učence kot učence tujega jezika, istočasno pa mu ta instrument pogosto razkrije tudi marsikatero osebnostno lastnost učencev.

Novi učni načrti za tuje jezike v osnovni šoli med sredstva vrednotenja in ocenjevanja znanja učencev vključujejo tudi jezikovni listovnik in samovrednotenje:

Mapa (portfolio). V njej učenec hrani svoje izbrane izdelke. Portfolio daje pregled učenčevih izdelkov v daljšem časovnem obdobju in kaže na njegov individualni jezikovni razvoj. v mapo učenci vlagajo svoje izdelke, za katere se z učiteljem dogovorijo na začetku šolskega leta. Prav tako se dogovorijo, po katerih načelih jih bodo izbrali (kaj jim je najbolj uspelo, kaj jim je všeč ...), in po katerih kriterijih jih bo učitelj na koncu šolskega leta ocenil. Učenci v višjih razredih svoj izbor utemeljijo.

Samovrednotenje. S to metodo se učenci ozaveščajo o ciljnih pouka, se navajajo na samokritičnost in prevzemanje odgovornosti za svoje učenje. Samovrednotenje lahko poteka s pomočjo vprašalnikov (npr. slikovni, z vprašanji itd.) in drugih instrumentov, primernih za stopnjo zrelosti učencev.

[...] Če s (pisnimi) preizkusi znanja pretežno preverjamo dosežke vseh učencev v določenem časovnem obdobju, s sistematičnim opazovanjem govornih dejavnosti in mapo (portfoliom) preverjamo predvsem jezikovno rast posameznih učencev v daljšem časovnem obdobju.

(Angleščina: Učni načrt; 2004, str. 65-66)

6. Kako lahko učenci uporabljajo jezikovni listovnik?

EJL učencu omogoča:

- **samovrednotenje lastnega jezikovnega znanja**
Učenec lahko sam in v različnih obdobjih ocenjuje svojo zmožnost v različnih jezikih (vključno z jeziki, ki se jih ni učil v šoli), in sicer z uporabo samoocenjevalnih razpredelnic v jezikovnem življenjepisu.
- **celotno podobo lastnega jezikovnega učenja**
Učenec na poljuden način povzema podatke o tem, kdaj, kje in kako se je učil različnih jezikov ter zbira vse svoje pomembne jezikovne in medkulturne izkušnje (jezikovni življenjepis).
- **beleženje oz. dokumentiranje lastne jezikovne zmožnosti**
Učenec se ocenjuje sam (razpredelnice za samoocenjevanje), samoocenjevalne lestvice pa mu lahko preveri tudi učitelj-ica.
Učenec zbira spričevala, potrdila in dokazila o jezikovni usposobljenosti (npr. izpiti, udeležbe na tečajih ipd.).
Učenci zbirajo in klasificirajo svoje izdelke v zbirniku, s katerimi pokažejo svoj napredek in/ali svojo trenutno raven jezikovnih zmožnosti.
- **načrtovanje prihodnjega jezikovnega učenja**
Učenci oblikujejo svoje (prednostne) cilje v zvezi z jezikovnim učenjem.
Učenci si poleg svojih ciljev za učenje različnih jezikov oblikujejo oz. 'izberejo' tudi način, na katerega bi se radi učili (jezikovni življenjepis in zbirnik).
- **obveščanje drugih o svojem trenutnem jezikovnem znanju**
Jezikovno izkaznico oz. življenjepis se lahko izpolni in oblikuje ob menjavi šole, na začetku jezikovnega programa, programa izmenjave ipd. Dobro podobo uporabnikovega znanja dajejo tudi dokumenti, ki se hranijo v jezikovnem življenjepisu in/ali v zbirniku.

7. Kaj lahko k jezikovnemu listovniku prispevajo učitelji in kako ga lahko uporabljajo?

1. Učitelji lahko EYL vključijo neposredno v pouk, če pa jim čas tega ne dopušča, lahko učencem še vedno svetujejo, kako se lahko (samostojno) lotijo oblikovanja svojega jezikovnega listovnika. Seveda osnovnošolci ne bodo mogli biti prepuščeni sami sebi, ampak bosta učiteljeva pomoč in spodbuda nujni in dragoceni. Učitelj lahko učencem pokaže, kako lahko jezikovni listovnik koristno in učinkovito uporabljajo kot informativni dokument in kot učno sredstvo, in sicer s pomočjo:
  - **samovrednotenja** - vsaj na začetku in na koncu šolskega leta. Možno je, da samoocenjevalne lestvice uporabimo tudi pogosteje (npr. če so bili doseženi določeni individualni cilji ali pred začetkom nove stopnje učenja).
  - **jezikovnega življenjepisa** - posodobilo bi se ga naj enkrat letno, zato potrebujemo bodisi ločene življenjepise za vsak jezik posebej ali pa nekakšen kombinirani življenjepis za razvijajočo se večjezičnost. Poleg kratkega zapisa v obliki iztočnic lahko učenci oblikujejo svobodnejše oblike jezikovnega življenjepisa (npr. daljše pripovedno besedilo z osebnimi komentarji in fotografijami).
  - **zbornika** - nenehno zbiranje in izbiranje izdelkov. Vsebuje izdelke, ki so nastali med letom in ki kažejo učenčev učni proces in dosežke; uporabimo ga lahko tudi ob posebnih priložnostih za dokumentiranje trenutnega jezikovnega znanja učencev. Zato mora učitelj načrtovati izdelke in projekte, ki so primerni za vključitev v zbirnik listovnika.
  - **jezikovne izkaznice** - izpolnjuje se na začetku ali na koncu šolskega leta.
2. EYL učiteljem omogoča uporabo in beleženje cele vrste različnih načinov ocenjevanja in vrednotenja spretnosti (samovrednotenje, formativno ocenjevanje in različne oblike sumativnega ocenjevanja):
  - preverijo lahko učenčev samovrednotenje, če le-ta to želi;
  - učencem omogočijo, da s pomočjo kratkih nalog preverijo svoje delne, vmesne oz. prehodne cilje in jim tako pomagajo razvijati zmožnost samovrednotenja;
  - k razpredelnicam za samovrednotenje lahko skupaj z učenci dodajo posebne delne (oz. lažje prepoznavne) cilje, ali pa pripravijo nove samoocenjevalne razpredelnice, ki bodo natančneje odlikavale cilje določenega jezikovnega programa (glej Prilogo 2).
3. Učitelji lahko pripravijo (po možnosti v sodelovanju z učenci) kratek opis učnih ciljev na posebnem obrazcu.
4. Z učenci lahko razmišljajo in se pogovarjajo o njihovih pričakovanjih, zahtevah, ciljnih in ustreznih učnih strategijah; učence lahko motivirajo in jim pomagajo, da delajo samostojno.
5. Učitelji lahko učence boljše spoznajo. S pomočjo podatkov v listovniku lahko pri svojem poučevanju upoštevajo jezikovne izkušnje učencev (tudi v drugih jezikih, v šoli in drugje). Učitelji lahko dobijo vpogled v jezikovno zmožnost novih učencev, ki so že delali z jezikovnim listovnikom.
6. Sodelovanje s kolegi omogoča učitelju, da usklajujejo nasvete v zvezi z učenjem in uporabo listovnika z drugimi učitelji jezikov. Uporabijo lahko opise stopenj jezikovnega znanja v listovniku (razpredelnice), da skupaj s kolegi določijo zahteve in pričakovanja ob prehodu od ene učne stopnje do druge; primerjajo ocenjevanje na podlagi tipičnih izdelkov iz zbornika ipd.
7. Učitelji lahko pokažejo učencem, kako oblikovati in uporabljati listovnik kot vir podatkov za različne uporabnike.

8. Navodila za delo z jezikovnim listovnikom

Jezikovni listovnik za osnovnošolce vsebuje naslednje sestavine: (a) jezikovno izkaznico; (b) jezikovni življenjepis in (c) zbirnik.

Ker je jezikovni listovnik namenjen različnim tujim jezikom, je pisan v slovenščini, vendar so vsi naslovi in krajša gesla prevedeni v sedem jezikov: angleščino, francoščino, italijanščino, nemščino, španščino, madžarščino in hrvaščino. Prevodi so v posebni razpredelnici, ki je priložena listovniku. Učenci prevode posameznih naslovov in gesel v željenem jeziku prepisujejo v listovnik na v ta namen označena mesta.

Listovnik je (skoraj) v celoti dvojezičen, in sicer slovenski in angleški. V angleščino smo ga morali prevesti zaradi postopka validacije, kasneje pa smo se odločili, da bomo angleščino obdržali, saj bomo lahko samo tako listovniku zagotavljali prepoznavnost v mednarodnem prostoru. Posebej želimo poudariti, da zaradi tega angleščina nima nekega večvrednega položaja, gre preprosto za to, da je *lingua franca*.

Evropski jezikovni listovnik (naslovnica):

Učenci v prazen prostorček na naslovnici vpišejo svoje ime in priimek.

Stran 1: Evropski jezikovni listovnik: Tvoj sopotnik pri jezikovnem učenju

Učencem na kratko pojasnite bistvo jezikovnega listovnika in razloge za njegov nastanek. Spodbudite jih, da (doma) preberejo uvod na strani 1.

Stran 2: Zakaj bom oblikoval(a) svoj jezikovni listovnik?

Ta razdelek je namenjen učencem in/ali staršem, saj na jasn in pregleden način povzema vloge, načela in cilje Evropskega jezikovnega listovnika. Učitelj ga lahko na začetku uporabi kot izhodišče za razpravo o jezikovnem listovniku.

Stran 3: Moj jezikovni listovnik vsebuje 3 dele

Ta stran je namenjena predvsem učencem in/ali staršem, saj jim na zelo pregleden način pojasni zgradbo jezikovnega listovnika in kaj vsebujejo osnovni trije deli.

Učenci vpišejo ime učitelja/učiteljice, ki jim bo pomagal(a) pri urejanju jezikovnega listovnika.

A. Jezikovna izkaznica

Stran 1: Jezikovna izkaznica

Ta stran umešča *Jezikovno izkaznico* v okvir Sveta Evrope, navaja zelo koristno spletno stran Sveta Evrope in poudarja, da je EKL za osnovnošolce izdalo Ministrstvo za šolstvo in šport.

Stran 2: Jezikovna izkaznica

Ta razdelek pojasnjuje, kaj je jezikovna izkaznica in čemu služi. Učencem pojasnite vloge jezikovne izkaznice in jo skupaj prelistajte.

Stran 3: Jezikovna izkaznica

V tem delu se učenec predstavi s fotografijo, vpiše svoje osebne podatke in kdaj je pričel z jezikovnim listovnikom. Če imajo učenci z iskanjem ustrezne fotografije težave (npr. če je ne bi želeli razrezati), naj primerno fotografijo fotokopirajo in tako ohranijo izvirnik nepoškodovan.

S pomočjo dveh delovnih listov (*Moja šola, Moja dežela*), ki jih najdete med *Kopirnimi predlogami* (str. 1 in 2), se lahko učenci še dodatno predstavijo. Izpolnjene delovne liste naj vstavijo v zbirnik.

Moja šola

Učenci vpišejo podatke v zvezi s svojo šolo. Bolj ustvarjalni učenci lahko te podatke preoblikujejo v miselni vzorec in pri tem uporabijo slike ali drugo slikovno gradivo. Končni izdelek naj nato vložijo v zbirnik.

Moja dežela

Učenci vpišejo podatke o Sloveniji. Nato narišejo zemljevid Slovenije in sosednjih dežel. Na zemljevid vpišejo imena dežel in jezike, ki jih tam govorijo.

S to aktivnostjo pri učencih razvijamo zavest o večjezičnosti in večkulturnosti. Učitelj lahko vodi krajšo razpravo o jezikovni raznolikosti Evrope in poudari potrebo po učenju tujih jezikov.

Stran 4: Moji jeziki

Ta vprašalnik je namenjen osvetlitvi učenčevega jezikovnega ozadja (materni jezik, materni jezik staršev, sporazumevalni jezik(i) v domačem okolju, moje narečje).

Stran 4 in stran 5: Moji jeziki

Ta del je namenjen zapisu vseh učenčevih tujejezikovnih izkušenj. Učenci vpišejo vse jezike, ki so se jih doslej učili, všteti materinščino, če to ni slovenščina. V poštev pridejo vsi jeziki, neglede na to ali so se ga učili doma ali v šoli.

Zelo koristno je tudi, da učenci vpišejo trajanje učenja oz. stika z jezikom. Na tem mestu bodo verjetno morali nekoliko priskočiti na pomoč starši, še zlasti v primeru stika z določenimi jeziki v zgodnjem otroštvu.

Stran 6: Pregled mojega jezikovnega učenja in medkulturnih izkušenj

V to razpredelnico učenci zapisujejo svoje pretekle in sedanje jezikovne in medkulturne izkušnje (obiski, potovanja, dopisovanja, stiki z rojenimi govorniki tujega jezika v domačem okolju ipd.). Učenec glede na legendo označi tudi trajanje določene jezikovne in medkulturne izkušnje. Razpredelnica je narejena za 4 različne jezike. V kolikor bi kakšen učenec potreboval še dodaten stolpič, naj si to stran predhodno fotokopira.

Stran 7: Moja dokazila o znanju jezikov

Učenec naj v razpredelnico vpiše vsa dokazila o znanju jezikov (npr. potrdila, spričevala, priznanja s tekmovanj ipd.). Na tem mestu naj učenec potrdila zgolj popiše, vloži pa jih naj v zbirnik. Opozoriti jih velja, naj v zbirnik zaenkrat vlagajo zgolj fotokopije in ne izvornikov, da se ti ne bi poškodovali ali izgubili.

Strani 8 - 10: Samovrednotenje

Na teh straneh so razpredelnice, v katerih učenec označi doseženo stopnjo znanja za vse jezike, ki jih (po)zna. Za vsak jezik naj uporabi drugo razpredelnico. Na razpolago ima šest razpredelnic, kar bi moralo zadoščati za vse jezike, ki jih (po)zna, tudi tiste, v katerih zna povedati samo nekaj besed. Učenec pobarva ustrezen predalček in nato vpiše datum (npr. 10/04 = oktober 2004). Na ta način bo kasneje lahko videl, kdaj je dosegel določeno stopnjo znanja. Razpredelnice naj posodobi vsaj enkrat letno. Primer izpolnjevanja razpredelnice je naveden v listovniku na str. 8.

Stran 11: Ocena učitelja

Ta stran na kratek in pregleden način podaja učenčevo znanje v različnih jezikih v luči petih jezikovnih zmožnosti. Tovrsten profil bo zlasti koristen, če bo učenec menjal šolo, služi pa lahko tudi kot oblika povratne informacije za učenca.

Stran 12 in stran 13: Skupne jezikovne ravni: samoocenjevalna razpredelnica

Razpredelnica na str. 13 je povzeta iz dokumenta Sveta Evrope, imenovanega '*Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*' (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment). V prvem stolpiču je naštetih pet jezikovnih zmožnosti: (1) slušno razumevanje, (2) bralno razumevanje, (3) govorno sporazumevanje, (4) govorno sporočanje in (5) pisno sporočanje. Oznake v zgornji vrstici označujejo različne ravni jezikovnega znanja, ki jih je učenec dosegel, pri čemer je A1 najnižja stopnja, C2 pa najvišja. Natančnejši opisi posameznih ravni (A1, A2, B1) so v razpredelnicah v *Jezikovnem življenjepisu*.

Ciljni ravni *Jezikovnega listovnika za osnovnošolce* sta A2 in B1, zato sta na razpredelnici obarvani. Čeprav sta ciljni ravni pričujočega listovnika A2 in B1, podajamo celotno 6-stopenjsko lestvico v upanju, da bo to na nekatere učence delovalo spodbujevalno.

B. Jezikovni življenjepis

Stran 1: Jezikovni življenjepis

Ta razdelek pojasnjuje, kaj je jezikovni življenjepis in čemu služi. Učencem pojasnite vloge jezikovnega življenjepisa in ga skupaj prelistajte.

Strani 2 - 5: Moj jezikovni avtoportret

V teh petih razpredelnicah učenci beležijo (1) svoje jezikovno in kulturno ozadje; (2) jezike, ki so se jih učili pred uradnim začetkom v osnovni šoli; (3) jezike, ki so se jih in se jih učijo v šoli; (4) svoje izkušnje z jeziki preko različnih medijev in (5) svoje jezikovne in medkulturne izkušnje izven šole.

K tem stranem se naj učenci med letom večkrat vračajo. Razpredelnici št. IV in V (*Moje izkušnje z jeziki preko različnih medijev; Moje jezikovne in medkulturne izkušnje izven šole*) sta na voljo tudi med *Kopirnimi predlogami* (str. 3 in 4).

Stran 6: Moji cilji in načrti

Učenci v razpredelnico zapišejo svoje cilje oz. zakaj bi se radi učili nekega tujega jezika. V pomoč so jim lahko iztočnice spodaj. Učenci lahko to izpolnjujejo individualno, lahko pa po zamislih, ki so nastale v razpravi s celim razredom. Učencem seveda ni potrebno izpolniti celotne razpredelnice naenkrat. K tej strani se lahko med letom večkrat vračajo in jo spreminjajo.

Razpredelnica *Moji cilji in načrti* je na voljo tudi med *Kopirnimi predlogami* (str. 8).

Stran 7: Kako se učim

Učenci bi naj bili ob koncu uspešnega izobraževanja usposobljeni za oblikovanje in obvladovanje lastnega učenja. To pa je zapleten in dolgotrajen proces. Zato smo se odločili, da v jezikovni listovnik vključimo poseben snopič oz. zbirko aktivnosti, ki bi naj učencem pomagale uvideti, razumeti in beležiti njihove učne postopke, stile in izkušnje (glej *Zbirko delovnih listov - Jezikovno učenje* v zadnjem delu listovnika). Obravnavajo različne vidike (jezikovnega) učenja: učne stile, teorijo o več inteligencah, dnevnik poslušanja, branje v tujem jeziku, domače naloge itd. Gre za zbirko različnih obrazcev in vprašalnikov, med katerimi po svoji presoji izbira učitelj/učiteljica in učenci.

Strani 8- 25: Kaj že znam: samoocenjevalne razpredelnice

Samoocenjevanje je morda zahtevna naloga za učence te starosti. Učitelj naj jih zato spodbuja najprej k opazovanju, nato k razmišljanju o težavah, ki jih imajo pri posameznih jezikovnih zmožnostih, v razgovoru pa naj predvsem spodbuja učence k oblikovanju pozitivne samopodobe. Izkušnje kažejo, da se učenci pri samoocenjevanju prej podcenjujejo kot precenjujejo.

Vključenih je 15 razpredelnic, saj je vsaka od petih jezikovnih zmožnosti obravnavana na treh ravneh zahtevnosti (A1, A2, B1). Vsa navodila za izpolnjevanje so navedena v listovniku.

Učenci z učiteljevo pomočjo sledijo navodilom za samovrednotenje svojega znanja.

Ker bodo učenci te razpredelnice izpolnjevali vsaj dvakrat letno, so vse razpredelnice na voljo tudi v *Kopirnih predlogah*. Izpolnjene razpredelnice naj učenci vstavijo v *Jezikovni življenjepis* ali *Zbirnik*.

Ker bodo morda samoocenjevalne razpredelnice za nekatere učence vizualno neprivlačne, se lahko z njimi dogovorite za izdelavo samoocenjevalnih lestvic v obliki *piramide*. Ta možnost je bila vključena v pilotni različici *Jezikovnega listovnika* iz leta 2000 (avtorji Janez Skela, Metka Šorli in Nada Holc), avtorica predloga in navodil za uporabo piramide pa je Metka Šorli.

Samoocenjevalna lestvica: Piramida

PIRAMIDA MOJEGA JEZIKOVNEGA ZNANJA

Navodilo za uporabo piramide jezikovnega znanja

- Piramido jezikovnega znanja bodo učenci izdelali sami, tako da bodo izrezali in sestavili »bele« stranice s ponujenim besedilom. Ker bodo piramido hranili v mapi, mora biti zložljiva. Svetujemo, da zlepijo le spodnje stranice trikotnikov s stranico, ki bo temelj piramide, v stranskih stranicah pa oblikujejo reže, ki bodo - ob vsakokratni postavitvi - omogočale stabilnost piramide.
- Piramido jezikovnega znanja bodo učenci v razredu preizkusili dva- do trikrat na leto (na začetku, morda v sredini in na koncu leta). Stopnjo obvladovanja jezikovnih zmožnosti bodo označili z ustrežno barvo, tako da bodo že izdelane barvne trakove polagali (lepili) na ustrežno stopničko piramide (RUMENO - zelo dobro; MODRO - manj dobro, a na pravi poti k znanju; BELO (pustijo podlago) - še ni bilo predmet učenja). Hitrost »gradnje« piramide (rumena barva!) bo torej premosorazmerna z obvladovanjem posameznih jezikovnih zmožnosti.
- Učenci lahko piramido preizkusijo tudi doma. Prav tako si lahko izdelajo piramido obvladovanja drugih, nejezikovnih spretnosti / znanja. Morda celo piramido svojih obveznosti ipd.

Navodilo učencem:

Ustrežno stopničko piramide

- + prekrij z RUMENO, če vsebino na njej obvladaš ZELO DOBRO.
- + prekrij z MODRO, če vsebino na njej obvladaš MANJ DOBRO.
- + pusti BELO, če ti je vsebina ŠE NEZNANA.

Bodi čimboljši arhitekt!

Trdnost in višina tvoje piramide bosta odvisni od tvoje prizadevnosti in znanja. Če bodo temelji dovolj trdni, bo piramida kljubovala prav vsem katastrofam. Njena vzdržljivost ti bo vedno v ponos in spodbudo.

Primer izpolnjene piramide

KO GOVORIM

10. Znam zapeti ali ponoviti/recitirati pesem.
9. Znam povedati, kaj vidim na sliki (npr. ljudi, predmete itd.).
8. Znam povedati, kaj mi je všeč in kaj ne.
7. Znam vprašati nekoga po počutju in odgovoriti na podobna vprašanja.
6. Znam prositi za nekaj in se odzvati na prošnje/zahteve drugih.
5. Znam uporabljati števila in povedati, koliko je ura, koliko kaj stane ipd.
4. Znam povedati, da nečesa nisem razumel(a).
3. Znam se zahvaliti. Znam se opravičiti.
2. Znam predstaviti sebe in druge.
1. Znam pozdraviti in se posloviti.

KO GOVORIM

10. _____

9. _____

8. _____

7. _____

6. _____

5. _____

4. _____

3. _____

2. _____

1. _____

KO PIŠEM

10. _____

9. _____

8. _____

7. _____

6. _____

5. _____

4. _____

3. _____

2. _____

1. _____

KO POSLUŠAM

10. _____

9. _____

8. _____

7. _____

6. _____

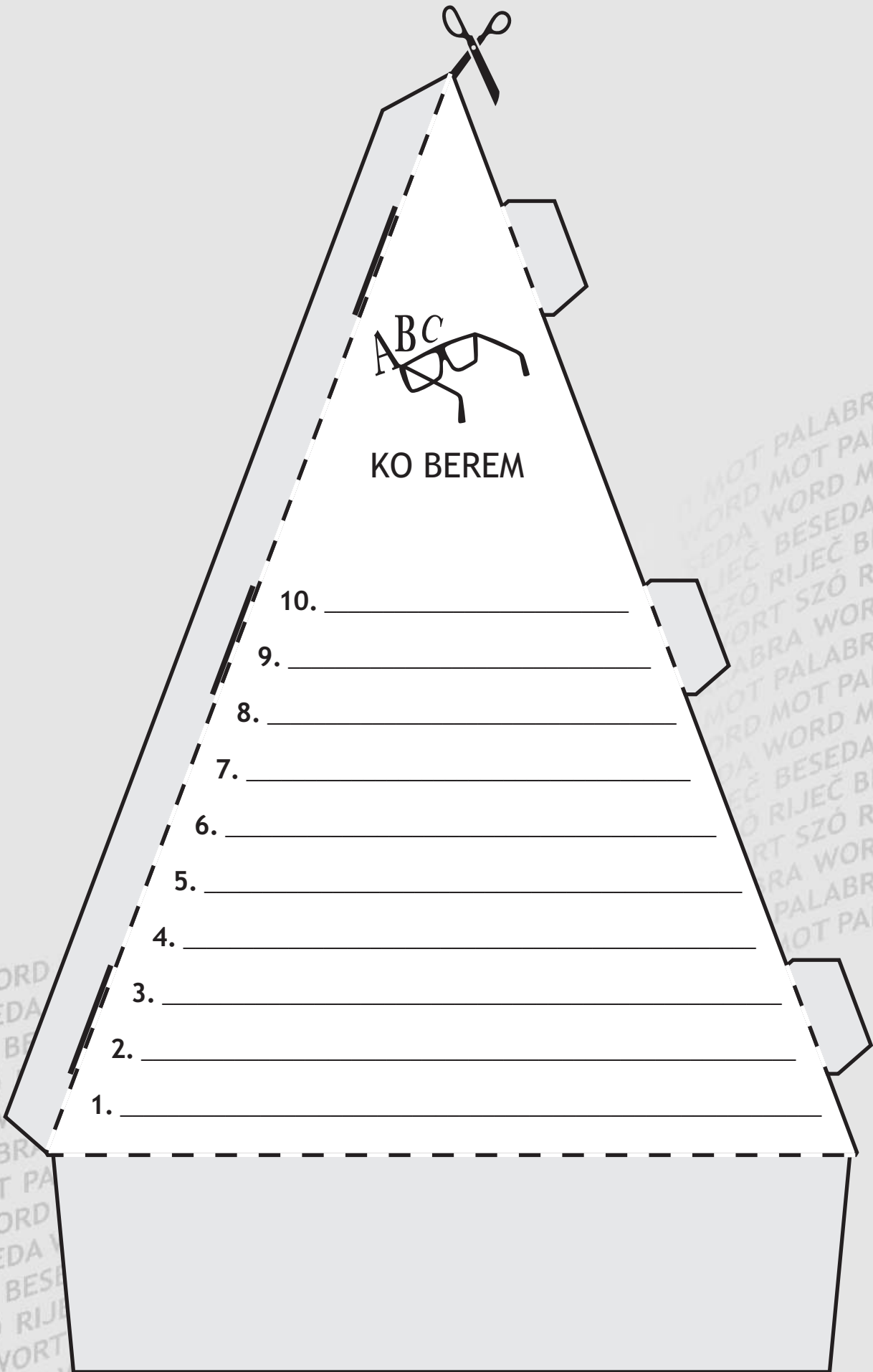
5. _____

4. _____

3. _____

2. _____

1. _____

ABC
KO BEREM

10. _____
9. _____
8. _____
7. _____
6. _____
5. _____
4. _____
3. _____
2. _____
1. _____

Stran 26 in stran 27: Moj pregled tega, kar že znam

Na teh straneh lahko učenec na vizualno privlačen način (tj. na panjske končnice) sam izoblikuje bolj podroben seznam še drugih stvari, ki jih zna oz. se jih je učil. Seznam lahko piše v maternem ali tujem jeziku.

Učenec si naj napravi fotokopijo te strani za vsak jezik, ki se ga uči oz. ga zna. Razpredelnica na str. 27 je na voljo tudi v *Kopirnih predlogah* (str. 26).

Stran 28 in stran 29: Medkulturna zavest in znanje

Razpredelnica navaja različna področja in vidike medkulturnosti, na katere so učenci lahko pozorni. Učenec lahko to »znanje« in/ali zavest o drugih deželah in jezikih na kratko beleži, lahko pa na podlagi predlaganih tem oblikuje tudi nekakšne »kulturne strani« oz. mini projekte, ki jih nato vloži v *Zbirnik*.

Stran 30: Jezikovna zavest: Posebnosti v drugih jezikih

Učenec naj uporabi razpredelnico za vpisovanje lastnosti, ki jih pozna o določenih jezikih. O tem lahko govorite v razredu in vpišete še več primerov.

Razpredelnica je na voljo tudi v *Kopirnih predlogah* (str. 27).

Stran 31: Mnenje mojih učiteljev o mojem učenju jezikov

Ta stran je namenjena učitelju. V razpredelnico napiše datum in kratko sporočilo (opombo, spodbudo, predlog) učencu in staršem. Vsi zapisi naj usmerjajo učenca k iskanju znanja in ga spodbujajo k delu.

Razpredelnica je na voljo tudi v *Kopirnih predlogah* (str. 28).

C. Zbirnik

Stran 1: Zbirnik

Ta razdelek pojasnjuje, kaj je zbirnik in čemu služi.

Stran 2: Zbirnik

Skupaj z učenci preglejte predloge za oblikovanje in delo z zbirnikom. Posebej jih opozorite na delovni list *Samoocenjevanje in razmislek*, ki je na voljo v *Kopirnih predlogah* (str. 29).

Vsak izdelek, ki ga učenec vstavi v zbirnik, naj bo opremljen z datumom in z učenčevim mnenjem o svojem izdelku. Datum je potreben zaradi boljše spremljave napredka, samoocenjevalni listič, ki ga učence pripne k izdelku, pa razvija pri učencu možnost samorefleksije o svojem učenju. V snopiču sta samo dva samoocenjevalna lističa, zato si naj učenci predhodno pripravijo dovolj fotokopij.

Stran 3 in stran 4: Zbirnik

V preglednico učenec sproti zapisuje naslove izdelkov, ki jih hrani v zbirniku, kar mu omogoča boljšo preglednost nad svojimi izdelki.

Priporočljivo je, da učitelj redno pregleduje učenčeve izdelke in - če je le mogoče - s svojimi pripombami spodbudno vpliva na učenca.

Razpredelnica je na voljo tudi v *Kopirnih predlogah* (str. 30).

D. Kopirne predloge

Kopirne predloge so vključene zato, da bo imel učenec pri svojem večletnem delu z listovnikom vedno na voljo tiste strani, ki jih bo moral večkrat uporabiti. Doslej smo omenili že vse kopirne predloge, razen treh, in sicer:

Stran 5: Potrdilo o jezikovnem izpopolnjevanju ali bivanju v _____ govoreči državi

Stran 6: Potrdilo o sprejemu tujega gosta

Stran 7: Potrdilo o dopisovanju v tujem jeziku

Te tri vrste potrdil so samo nekoliko bolj formalna nadgraditev strani 6 v *Jezikovni izkaznici* (*Pregled mojega jezikovnega učenja in medkulturnih izkušenj*).

Ker ta potrdila na tej stopnji delujejo nekoliko nenavadno in strogo (npr. žig in podpis), velja opozoriti, da jih lahko učenci sami izpolnjujejo in ne potrebujejo žigov in podpisov. Njihova vrednost na tej stopnji je v tem, da pri učencih razvijajo zavest o pomenu medkulturnih izkušenj. Ko bodo spoznali, da vsa tri področja (bivanje - četudi neformalno, sprejem tujih gostov in dopisovanje) predstavljajo pomembne medkulturne izkušnje, bodo nanje bolj pozorni in jih bodo kasneje tudi lažje formalizirali.

E. Kako se učim? Zbirka delovnih listov: Jezikovno učenje

Glede na močno poudarjeno pedagoško funkcijo *Jezikovnega listovnika za osnovnošolce* je bilo potrebno vključiti zbirko delovnih listov za spodbujanje motivacije, učenčeve samostojnosti in (so)odgovornosti pri jezikovnem učenju. Učitelji in učenci lahko po svoji presoji izbirajo med temi prilogami, lahko pa jih tudi spreminjajo in dopolnjujejo ali kakorkoli drugače prilagajajo svojim potrebam.

Delovni list 1, str. 40	<p>NEKAJ PODATKOV O MENI ...</p> <p>Ta vprašalnik spodbuja učence k boljšemu razumevanju in zavedanju tega, kako se učijo tujega jezika. Učenci lahko vprašalnik izpolnijo individualno, čemur nato sledi pogovor s celim razredom, lahko pa ga izvedejo tudi v dvojicah v obliki intervjuja in nato poročajo razredu. Ob koncu razprave lahko učenci izdelajo stensko razpredelnico, ki bi na jasn in javen način pokazala podobo razreda glede različnih učnih stilov.</p>
Delovni list 2, str. 41	<p>KAJ MISLIM O (JEZIKOVNEM) UČENJU? MOJ ODNOS DO UČENJA TUJEGA JEZIKA</p> <p>Namen tega vprašalnika je ugotoviti, kakšen odnos imajo učenci do učenja tujega jezika. Raziskave kažejo, da je odnos najboljši znanilec dejanskih dosežkov, saj stopnja uspeha sovпада z močjo želje po učenju in s tem, kako pozitivna so učenčeva pričakovanja.</p>
Delovni list 3, str. 42	<p>KAKO VIDIM SVOJE UČENJE TUJEGA JEZIKA</p> <p>Ta vprašalnik spodbuja učence, da govorijo in/ali pišejo o svojem učenju tujega jezika. Velika vrednost takšnih dejavnosti je, da pri učencih razvijajo besedišče, ki je potrebno, da sploh lahko govorijo oz. se znanje izraziti o svojem učnem procesu.</p> <p>KAJ LAHKO SAM(A) NAREDIM ZA BOLJŠE ZNANJE _____ JEZIKA?</p> <p>Ta dejavnost bi naj pri učencih krepila zavest, da bodo morali za boljše znanje jezika tudi sami veliko narediti. Kmalu bodo morali uvideti, da samo delo v razredu ne zadošča in da je treba iskati priložnosti za izboljšanje jezikovnega znanja tudi izven razreda.</p>
Delovni list 4, str. 43	<p>KDAJ IN KJE SE NAJBOLJE UČIM?</p> <p>Ta vprašalnik bo gotovo pokazal, da se učna učinkovitost učencev spreminja glede na čas in kraj učenja. Za vsakega učenca je zelo koristno, če ve, kdaj in kje se najbolj uspešno uči.</p> <p>DEJAVNOSTI PRI UČENJU TUJIH JEZIKOV</p> <p>Pričakovati je, da bo ta vprašalnik razkril veliko pestrost glede tega, katere dejavnosti se bodo posameznim učencem zdale pomembne. Rezultati so lahko zanimivo izhodišče za razpravo, ki jo vodi učitelj s celim razredom. Morda lahko učitelj to priložnost izrabi tudi za to, da učencem pojasni, zakaj poučuje tako kot poučuje. Poudariti mora, da je spričo različnih učnih stilov učencev prisiljen uporabiti celo paleto različnih tehnik poučevanja - 'za vsakega nekaj'. Glede na to, da je sodobna komunikacijska metodologija zaradi svoje eklektičnosti razmeroma pestra, bo pouk večini učencev vsaj občasno ustrezal.</p>

Delovni list 5, str. 44	VPRAŠALNIK O TEM, KAKO SE NAJRAJE UČIM S tem vprašalnikom si učenec krepí zavest o svojih učnih navadah. Vprašalnik ni miselno zahteven, saj učencem ni potrebno stvari urejati po pomenu, ampak odgovarjajo samo z DA ali NE.
Delovni list 6, str. 45-46	KAKO SE RAD(A) UČIM _____ JEZIKA Vprašalnik je namenjen ugotavljanju tega, kako se učenci radi učijo tujega jezika. Format vprašalnika je prijazen in prijeten zaradi sličič, ki ponazarjajo načine učenja. Rezultati lahko služijo kot izhodišče za razredno diskusijo.
Delovni list 7, str. 47	PRI POUKU _____ JEZIKA MI JE VŠEČ ... Vprašalnik je namenjen ugotavljanju tega, kako se učenci radi učijo tujega jezika v razredu. Izmed devetih navedenih načinov učenja tujega jezika učenci izbereje tri, ki so jim najbolj všeč oz. jim najbolj ustrezajo. Rezultati lahko služijo kot izhodišče za razredno diskusijo.
Delovni list 8, str. 48	OCENI SVOJ UČNI STIL Učenci lahko s pomočjo tega vprašalnika ocenijo svoj učni stil oz. učne stile. Vsaka kljukica šteje eno točko, rezultat vpišejo v okvirček z imenom 'Seštevek'. Na koncu ugotovijo, pod katerim učnim stilom so zbrali največ točk. Učitelj naj se z učenci pogovori o njihovih rezultatih. 'Komunikativni' in 'konkretni' imata veliko skupnega, zato je precej verjetno, da bo tisti učenec, ki je imel visok seštevek v enem izmed teh stilov, imel podoben rezultat v drugem. Enako velja za 'usmerjen k avtoriteti' in 'analitičen', ki ravno tako sodita skupaj (čeprav bo 'usmerjen k avtoriteti' veliko bolj odvisen od učitelja, medtem ko bo 'analitičen' želel določeno mero svobode in samostojnosti).
Delovni list 9, str. 49-50	VPRAŠALNIK: UČNI STILI Vidni / slušni / telesno-gibalni: izrazi, ki se uporabljajo v NLP (nevrolingvističnem programiranju) za opis osebnostnih usmeritev. Vidni učenec se lažje uči, če so podatki predstavljeni po vidni poti; slušni učenec lažje sprejema podatke po slušni poti; telesno-gibalni učenec pa se lažje uči s pomočjo tipa, gibanja ter notranjega občutenja in zaznavanja (čustev). Učenci lahko s pomočjo tega vprašalnika ugotovijo, kateri je njihov najmočnejši učni stil.
Delovni list 10, str. 51	VPRAŠALNIK: VEČ INTELIGENC V RAZREDU Gardner je tradicionalno pojmovanje inteligence korenito spremenil in razvil izjemno vplivno teorijo o več inteligencah. Učenci rešijo vprašalnik in ugotavljajo, katera oz. katere so njihove najmočnejše inteligence. Teorija o več inteligencah je izrazito humanistično naravnana in kot takšna spodbuja boljše samopodo učencev. Njeno preprosto sporočilo se glasi, da smo ljudje različni, da izkazujemo inteligentnost na različnih področjih in da se inteligence ne delijo na bolj ali manj pomembne. Učitelj naj z učenci razpravlja o rezultatih vprašalnika, pri čemer so mu lahko v pomoč Priloga 3 (TEORIJA O VEČ INTELIGENCAH), Priloga 4 (TEORIJA O VEČ INTELIGENCAH: TIPI UČENCEV); Priloga 5 (MULTIPLE INTELLIGENCES) in Priloga 6. Priloga 6 lahko služi tudi kot predlog za izdelavo projekta. Učenci lahko poiščejo svoje citate in jih ilustrirajo, ali pa ilustrirajo obstoječe (če se učijo angleščino, drugače jih mora učitelj prevesti v slovenščino). Skupinsko lahko izdelajo plakat, ki ga obesijo v razredu.

<p>Delovni list 11, str. 52</p>	<p>MOJ(A) UČITELJ(ICA) _____ JEZIKA</p> <p>Učitelj je brez dvoma eden izmed najpomembnejših dejavnikov uspešnega učenja. S pomočjo vprašalnika lahko zadobi zanimiv vpogled v to, kako ga vidijo učenci. V vprašalniku so izpostavljena tri področja (osebnostne lastnosti, način poučevanja in odnos do učencev), saj je mogoče skoraj vse odzive učencev na učitelje v tovrstnih anketah umestiti v te tri sklope. Če želi učitelj dobiti čimbolj odkrite odgovore, potem morata izvedba vprašalnika in razprava potekati v sproščenem in nezamerljivem vzdušju.</p>
<p>Delovni list 12, str. 53-54</p>	<p>TEDENSKI ZAPIS O UPORABI _____ JEZIKA</p> <p>Ta tedenski zapis pri učencu razvija zavest o pomenu rabe tujega jezika izven razreda. Učenci naj sledijo navodilom na delovnem listu. Ker bi naj učenci postopek ponovili vsaj še enkrat, si naj predhodno fotokopirajo delovni list.</p>
<p>Delovni list 13, str. 55-56</p>	<p>DNEVNIK POSLUŠANJA</p> <p>Dnevnik poslušanja pomaga učencu uvideti, da za uspešno učenje tujega jezika ne zadošča, če ga uporabljamo samo v razredu. Če učenec nima dobrih možnosti za poslušanje ali gledanje tujih programov, potem ga učitelj naj ne sili v to dejavnost.</p> <p>V primeru, da bodo učenci postopek večkrat ponovili, si naj predhodno pripravijo ustrezno število fotokopij <i>Dnevnika poslušanja</i>.</p>
<p>Delovni list 14, str. 57</p>	<p>MOJE BRANJE V _____ JEZIKU</p> <p>Vprašalnik pomaga učencem uvideti, kakšne izkušnje imajo z branjem in kakšen je na splošno njihov odnos do branja.</p> <p>Branju je v nadaljevanju posvečeno kar veliko delovnih listov, s čimer smo želeli poudariti pomen branja v tujem jeziku izven razreda. Če učitelj meni, da so določene stvari prezahtevne za njegove učence, jih seveda lahko izpusti.</p>
<p>Delovni list 15, str. 58</p>	<p>MOJE BRANJE V _____ JEZIKU</p> <p>Učenci ugotavljajo, kaj radi berejo v tujem jeziku, kaj jim pri branju v tujem jeziku povzroča težave, na koncu pa se ocenijo kot bralci.</p>
<p>Delovni list 16, str. 59-60</p>	<p>VODIČ ZA PREBIRANJE ZGODB</p> <p>Ta vodič učencu pomaga povzeti bistvene poudarke kratke zgodbe, ki jo je prebral v tujem jeziku. Učenec lahko ta vodič uporabi tudi ob branju nekoliko daljših besedil v učbeniku.</p> <p>Če bo učenec prebral več zgodb, si naj predhodno napravi dodatne fotokopije <i>Vodiča</i>.</p>
<p>Delovni list 17, str. 61-62</p>	<p>ORIS OBNOVE KNJIGE: LEPOSLOVJE</p> <p>Oris obnove knjige učencu pomaga povzeti bistvene poudarke krajše in jezikovno poenostavljene leposlovne knjige, ki jo je prebral v tujem jeziku (npr. v okviru tekmovanja Bralne značke v tujem jeziku).</p> <p>Če bo učenec prebral več knjig, si naj predhodno napravi dodatne fotokopije <i>Orisa</i>.</p>

<p>Delovni list 18, str. 63-64</p>	<p>ORIS OBNOVE KNJIGE: POLJUDNOZNANSTVENE KNJIGE (STVARNA LITERATURA) Ta vodič pomaga učencu povzeti bistvene poudarke poljudnoznanstvene knjige (stvarna literatura). Če bo učenec potreboval več teh <i>Orisov</i>, si naj predhodno napravi dodatne fotokopije.</p>
<p>Delovni list 19, str. 65-66</p>	<p>ORIS OBNOVE KNJIGE: ŽIVLJENJEPIS (BIOGRAFIJA) Ta vodič pomaga učencu povzeti bistvene poudarke življenjepisa (biografije). Če bo učenec potreboval več teh <i>Orisov</i>, si naj predhodno napravi dodatne fotokopije.</p>
<p>Delovni list 20, str. 67</p>	<p>MOJE BRANJE V _____ JEZIKU Gre za nekoliko poenostavljeno in spremenjeno različico Delovnega lista 16 (VODIČ ZA PREBIRANJE ZGODB) in Delovnega lista 17 (ORIS OBNOVE KNJIGE: LEPOSLOVJE).</p>
<p>Delovni list 21, str. 68</p>	<p>DOMAČE BRANJE SOVE OKE Ta delovni list daje učencu lep pregled prebranih knjižic in njihovo oceno. V kolikor bo učenec prebral več kot tri knjižice, si mora ta delovni list še dodatno fotokopirati.</p>
<p>Delovni list 22, str. 69-70</p>	<p>KAKO SEM SE LETOS ODREZAL(A) PRI _____ JEZIKU? Ta vprašalnik (skupaj s sliko drevesa) spodbuja učence k samorefleksiji o svojih dosežkih in učenju. Učenci bodo ta vprašalnik reševali ob koncu šolskega leta. Učitelj lahko pripravi posebne samoocenjevalne razpredelnice, ki bodo natančneje odslikavale cilje določenega jezikovnega programa oz. učbenika (glej Prilogo 3).</p>
<p>Delovni list 23, str. 71</p>	<p>DOMAČE NALOGE Ta preglednica spodbuja učenca k vestnemu pisanju domačih nalog in prispeva k boljšim učnim navadam. Učenci bodo na tak način lažje razumeli, da so domače naloge pomemben del tujejezikovnega učenja.</p>
<p>Delovni list 24, str. 72</p>	<p>KAKO DOBRO POZNAŠ SVOJ _____ UČBENIK? Za uspešno učenje je pomembno, da učenci poznajo učbenik, da se v njem znajdejo in znajo poiskati, kar potrebujejo. Žal se pogosto dogaja, da učbeniki s svojo zasnovo učence povsem zmedejo. Ta vprašalnik bi naj učencem približal zgradbo in vsebino učbenika, ki ga uporabljajo. Ker je težko ustvariti vprašalnik, ki bi ustrezal vsem učbenikom, bodo morebiti potrebne določene prilagoditve.</p>
<p>Delovni list 25, str. 73</p>	<p>URADNI PODATKI O UČNIH CILJIH IN PROGRAMIH Učitelj izdela kratek povzetek ciljev pouka _____ jezika. Lahko se sklicuje na uradne dokumente (npr. učni načrt). Izpostavi naj tudi posebnosti _____ jezika. Navede lahko razpoložljiva sredstva, ki jih uporablja za doseg navedenih ciljev pouka tujega jezika. Učitelj navede število ur, odmerjenih različnim ravnam pouka, diferenciacijo ipd.</p>

Priloga 1

		A1	A2	B1
Razumevanje	Slušno razumevanje	Pri počasnem in razločnem govorjenju razumem posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo name, na mojo družino in neposredno življenjsko okolje.	Razumem besedne zveze in pogosto besedišče, ki se nanaša na najbolj temeljne reči (na primer najosnovnejši osebni in družinski podatki, nakupovanje, neposredno življenjsko okolje, zaposlitev). Lahko ujamem glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil.	Pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razumem glavne točke, kadar gre za znane reči, s katerimi se redno srečujem na delu, v šoli, prostem času itn. Če je govorjenje razmeroma počasno in razločno, razumem tudi glavne misli mnogih radijskih in televizijskih oddaj, ki se ukvarjajo s sodobnimi problemi in temami, ki me osebno ali poklicno zanimajo.
	Bralno razumevanje	Razumem posamezna pogosto rabljena poimenovanja, besede in preproste stavke, na primer na obvestilih, plakatih in v katalogih.	Lahko berem zelo kratka, preprosta, vsakdanja besedila, kot so oglasi, prospekti, jedilniki in urniki. V njih znam poiskati natančno določen, predvidljiv podatek. Razumem kratka in preprosta osebna pisma.	Razumem besedila, katerih jezik je pretežno vsakdanji ali povezan z mojim delom. Razumem opise dogodkov, občutij in želja v osebnih pismih.
Govorjenje	Govorno sporazumevanje	Lahko se preprosto sporazumem, če je sogovornik pripravljen svoje izjave ponoviti počasneje ali jih pojasniti in če mi je pripravljen pomagati pri izražanju misli. Znam postavljati vprašanja, ki se nanašajo na trenutne potrebe ali splošne teme, in odgovarjati nanje,	Lahko se sporazumem v preprostih situacijah, kadar gre za neposredno izmenjavo informacij o splošnih vsakodnevnih stvareh. Znajdem se v krajših družabnih pogovorih, čeprav po navadi ne razumem dovolj, da bi se lahko samostojno pogovarjal.	Znajdem se v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po območju, kjer se ta jezik govori. Lahko se tudi nepripravljen vključim v pogovor, povezan s splošnimi temami, temami, ki me osebno zanimajo, ali takimi, ki zadevajo vsakdanje življenje (na primer družine, hobije, dela, potovanj in aktualnih dogodkov).
	Govorno sporočanje	Uporabljam znam preproste besedne zveze in stavke, s katerimi lahko opišem, kje živim, in ljudi, ki jih poznam.	Uporabim znam vrsto besednih zvez in stavkov, s katerimi lahko na preprost način opišem svojo družino in druge ljudi, življenjske razmere ali svojo izobraževalno pot, predstavim svojo trenutno ali prejšnjo zaposlitev.	Znam povezovati preproste stavke, s katerimi lahko opišem svoje izkušnje in dogodke, sanje, želje in ambicije. Na kratko znam razložiti svoje poglede in načrte. Lahko pripovedujem zgodbo ali obnovim vsebino knjige oziroma filma in opišem svoje odzive.
Pisanje	Pisanje	Pisati znam kratka, preprosta sporočila na razglednice, na primer s počitniškimi pozdravi. Izpolnjevati znam obrazce, ki zahtevajo osebne podatke, na primer vnesti ime, državljanstvo in naslov na hotelski obrazec.	Sestavljam znam kratka, preprosta obvestila in sporočila, ki se nanašajo na trenutne potrebe. Pisati znam zelo preprosta osebna pisma, na primer se komu za kaj zahvaliti.	Pisati znam preprosta, sklenjena besedila v zvezi s splošnimi temami ali temami s področja osebnega zanimanja. Pisati znam osebna pisma in v njih opisati izkušnje in vtise.

B2	C1	C2		
Razumem daljše govorjenje in predavanja in lahko sledim celo bolj zahtevnim pogovorom, pod pogojem, da je tema dovolj splošna. Razumem večino televizijskih poročil in oddaj o aktualnih zadevah. Razumem večino filmov v standardnem jeziku.	Razumem daljše govorjenje, četudi ni natančno razčlenjeno in razmerja niso izražena jasno, temveč so samo nakazana. Brez posebnega napora razumem televizijske oddaje in filme.	Nimam težav pri razumevanju jezika, govornega v živo ali posredovanega preko medijev, četudi je tempo govorjenja hiter. Potrebujem zgolj nekaj časa, da se navadam na narečje.	Slušno razumevanje	Razumevanje
Berem in razumem članke in poročila, v katerih pisci zastopajo določena stališča ali poglede. Razumem sodobno literarno prozo.	Razumem dolga zahtevna besedila z veliko podatki, pa tudi književna besedila, ter zaznamam slogovne različnosti. Razumem strokovne članke in daljša tehnična navodila, četudi se ne nanašajo na moje strokovno področje.	Z lahkoto berem vse vrste zapisanih besedil, tudi ko gre za abstraktna, po jeziku in zgradbi zahtevna besedila, na primer priročnike, strokovne članke in književna dela.	Bralno razumevanje	
Lahko se izražam precej tekoče in spontano, tako da se brez večjih težav sporazumevam z domačimi govorniki. Lahko se vključim v razprave o splošnih temah in z utemeljitvami zagovarjam svoje stališče.	Lahko se izražam tekoče in naravno, ne da bi pri tem preveč očitno iskal primerne izraze. Jezik znam uporabljati učinkovito in prilagodljivo tako v družabne kot poklicne ali učne namene. Znam natančno izražati svoje misli in poglede ter svoj prispevek spretno povezovati s prispevki drugih.	Z lahkoto sodelujem v vsakem pogovoru in razpravi. Dobro poznam pogovorni jezik in stalne besedne zveze. Govorim tekoče in znam natančno izraziti tudi drobna pomenske odtenke. Če pri sporazumevanju naletim na kakšno težavo, jo znam spretno zaobiti in preoblikovati težavno mesto tako, da sogovorniki tega skorajda ne opazijo.	Govorno sporazumevanje	Govorjenje
Jasno in natančno znam opisati mnogo stvari s področij, ki me zanimajo. Razložiti znam svoj pogled na določen problem in podati prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti.	Jasno in podrobno znam opisati kompleksne vsebine, pri tem znam smiselno povezati tematske točke, razviti in poudariti posamezne vidike in napraviti ustrezen zaključek.	Jasno in tekoče znam opisovati ali utemeljevati na način, ki ustreza kontekstu. Svojo predstavitev znam učinkovito in logično oblikovati, tako da poslušalec glavne poudarke lahko opazi in si jih zapomni.	Govorno sporočanje	
Pisati znam jasna in natančna besedila v zvezi s številnimi temami in vprašanji, ki me zanimajo. Pisati znam eseje ali poročila, v katerih moram podati informacije ali zagovarjati oziroma zavračati določena stališča. Pisati znam pisma, v katerih moram poudariti pomen določenih dogodkov in izkušenj.	Znam tvoriti jasna, dobro oblikovana besedila in obširneje izraziti svoja stališča. V pismih, esejih ali poročilih znam natančno razložiti zahtevne vsebine in pri tem primerno poudariti tista dejstva, ki se mi zdijo najpomembnejša. Izbrati znam slog pisanja, primeren bralcu, ki mu je tako besedilo namenjeno.	Tvoriti znam jasna, tekoča, slogovno primerna besedila. Sestaviti znam zahtevna pisma, poročila in članke v zvezi z zahtevnimi vsebinami, ki morajo imeti logično zgradbo in bralca voditi tako, da dojame pomembne točke. Pisati znam povzetke in kritike strokovnih in književnih del.	Pisanje	Pisanje

Priloga 3

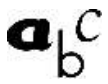

TEORIJA O VEČ INTELIGENCAH

Zaradi različnih kulturnih vplivov, ki jih doživljamo kot posamezniki, se nekatere inteligence močno razvijejo, druge samo delno, nekatere pa sploh ne. Prevladuje prepričanje, da vsak posameznik poseduje edinstveno zmes vseh sedmih inteligenc.

Ločimo naslednjih sedem inteligenc:

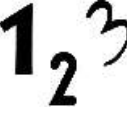

1. Jezikovna inteligenca
2. Logično-matematična inteligenca
3. Prostorska inteligenca
4. Glasbena inteligenca
5. Telesno-gibalna inteligenca
6. Osebna inteligenca
7. Medosebna inteligenca

Kateri poklici izkazujejo določene inteligence?

Tip inteligence	Poklici
Jezikovna inteligenca 	pisatelj, odvetnik, igralec, trgovski potnik, učitelj, duhovnik, politik, voditelj zabavne oddaje
Logično-matematična inteligenca 	inženir, matematik, izumitelj, bančnik, računalniški programer, astronom, ekonomist, fizik,
Prostorska inteligenca 	kipar, mornar, umetnik, inženir, arhitekt, slikar, tehnični urednik
Glasbena inteligenca 	skladatelj, dirigent, disc jokey, pevec, instrumentalist, plesalec, inženir zvoka
Telesno-gibalna inteligenca 	igralec, izumitelj, akrobat, trener, fizioterapevt, žongler, plesalec, atlet, udeleženec borilnih športov
Osebna inteligenca 	raziskovalec, avtor, filozof, izumitelj, računalniški strokovnjak, psiholog, teolog, vrhunski atlet
Medosebna inteligenca 	svetovalec, zdravnik, psihiater, verski vodja, učitelj, trgovski sotnik, politični vodja, medicinska sestra, socialni delavec

Priloga 4

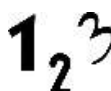

TEORIJA O VEČ INTELIGENCAH: TIPI UČENCEV

tip	rad	je dober v	najbolje se uči s pomočjo
Jezikovni učenec 	<ul style="list-style-type: none"> • bere • piše • pripoveduje zgodbe 	<ul style="list-style-type: none"> • pomnjenju imen, krajev, datumov in (nepomembnih) malenkosti 	<ul style="list-style-type: none"> • govora, poslušanja, branja in pisanja
Logično-matematični učenec 	<ul style="list-style-type: none"> • dela poskuse • izračunava stvari in išče rešitve • dela s številkami • postavlja vprašanja • raziskuje vzorce in odnose 	<ul style="list-style-type: none"> • matematiki • sklepanju • logiki • reševanju problemov 	<ul style="list-style-type: none"> • kategoriziranja • grupiranja • dela z abstraktnimi vzorci, modeli in odnosi
Prostorski učenec 	<ul style="list-style-type: none"> • riše, gradi, načrtuje in ustvarja stvari • sanjari • gleda slike / diapozitive • gleda filme • se igra s stroji 	<ul style="list-style-type: none"> • tem, da si predstavlja/predoči stvari • zaznavanju sprememb • reševanju blodnjakov / ugank • razbiranju 	<ul style="list-style-type: none"> • predstavljanja / predočenja v mislih • sanjarjenja • uporabe 'miselnega očesa' • uporabe barv / slik
Glasbeni učenec 	<ul style="list-style-type: none"> • poje, si mrmra melodije • posluša glasbo • igra instrument • se odziva na glasbo 	<ul style="list-style-type: none"> • usvajanju glasov • pomnjenju melodij • zaznavanju ritmov / višine tonov • držanju takta 	<ul style="list-style-type: none"> • ritma • melodije • glasbe
Telesno-gibalni učenec 	<ul style="list-style-type: none"> • se giblje naokrog • se dotika stvari in govori • uporablja telesno govoro 	<ul style="list-style-type: none"> • telesnih dejavnostih (šport, ples, igranje) • ročnih spretnostih • (tehnični pouk) 	<ul style="list-style-type: none"> • dotikanja • gibanja • stika s prostorom • predelovanja znanja preko telesnih občutkov / vtisov
Osebni učenec 	<ul style="list-style-type: none"> • dela sam zase • sledi lastnim interesom 	<ul style="list-style-type: none"> • razumevanju in poznavanju samega sebe • osredotočanju navznoter na svoja čustva/sanje • sledenju nagonom/instinktom • sledenju interesom / ciljem • lastni izvirnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • tega, da dela sam • poosebljenih projektov • pouka, ki mu sam daje tempo • tega, da ima na voljo lasten prostor
Medosebni učenec 	<ul style="list-style-type: none"> • ima veliko prijateljev • se pogovarja z ljudmi • se vključuje v skupine 	<ul style="list-style-type: none"> • razumevanju ljudi • vodenju drugih • organiziranju stvari • komunikaciji • pri posredovanju v sporih • vplivanju na druge 	<ul style="list-style-type: none"> • izmenjevanja • primerjanja • povezovanja • sodelovanja • spraševanja

Priloga 5

MULTIPLE INTELLIGENCES

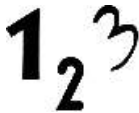

Summary of the 'Seven Ways of Teaching'

Intelligence	Teaching Activities (examples)	Teaching Materials (examples)	Instructional Strategies
Linguistic 	Lectures, discussions, word games, storytelling, choral reading, journal writing, etc.	Books, tape recorders, typewriters, stamp sets, books on tape, etc.	Read about it, write about it, talk about it, listen to it
Logical-Mathematical 	Brain teasers, problem solving, science experiments, mental calculation, number games, critical thinking, etc.	Calculators, maths manipulatives, science equipment, math games, etc.	Quantify it, think critically about it, conceptualize it
Spatial 	Visual presentations, art activities, imagination games, mind-mapping, metaphor, visualisation, etc.	Graphs, maps, video, LEGO sets, art materials, optical illusions, cameras, picture library, etc.	See it, draw it, visualize it, colour it, mind-map it
Bodily-Kinesthetic 	Hands-on learning, drama, dance, sports that teach, tactile activities, relaxation exercises, etc.	Building tools, clay, sports equipment, manipulatives, tactile learning resources, etc.	Build it, act it out, touch it, get a 'gut feeling' of it, dance it
Musical 	Superlearning, rapping, songs that teach	Tape recorder, tape collection, musical instruments	Sing it, rap it, listen to it
Interpersonal 	Co-operative learning, peer tutoring, community involvement, social gatherings, simulations, etc.	Board games, party supplies, props for role plays, etc.	Teach it, collaborate on it, interact with respect to it
Intrapersonal 	Individualized instruction, independent study, options in course of study, self-esteem building, etc.	Self-checking materials, journals, materials for projects, etc.	Connect it to your personal life, make choices with regard to it

Iz: Armstrong, T. 1994. *Multiple Intelligences in the Classroom*. Alexandria, VA.: The Association for Supervision and Curriculum Development. [str. 52]

Priloga 6

TEORIJA O VEČ INTELIGENCAH

<p>Jezikovna inteligenca</p> 	<p>Language is the mirror of the mind.</p> <p style="text-align: right;">Noam Chomsky</p>
<p>Logično-matematična inteligenca</p> 	<p>Some months have 30 days and some months have 31. How many months have 28 days? (All of them have 28 days)</p> <p style="text-align: right;">(a brain teaser)</p>
<p>Prostorska inteligenca</p> 	<p>To develop a complete mind, (a) study the science of art, (b) study the art of science, (c) learn how to see (use your senses).</p> <p style="text-align: right;">Leonardo da Vinci</p>
<p>Glasbena inteligenca</p> 	<p>Music is in the air - you simply take as much of it as you want.</p> <p style="text-align: right;">Edward Elgar</p>
<p>Telesno-gibalna inteligenca</p> 	<p>'Why' said the Dodo, 'the best way to explain it is to do it'. Lewis Carroll (Alice in Wonderland)</p>
<p>Medosebna inteligenca</p> 	<p>They can swim under the sea like fishes, they can fly in the air like birds, but they have not learnt to walk hand in hand like brothers.</p> <p style="text-align: right;">Martin Luther King</p>
<p>Osebna inteligenca</p> 	<p>I'm nobody! Who are you? Are you nobody, too? Then there's a pair of us - don't tell! They'd banish us, you know. How dreary to be somebody! How public, like a frog To tell your name the livelong day To an admiring bog!</p> <p style="text-align: right;">Emily Dickinson (American poet)</p>

Bibliografija

- Armstrong, T. 1994. *Multiple Intelligences in the Classroom*. Alexandria, VA.: The Association for Supervision and Curriculum Development.
- Arnold, J. (ur.). 1999. *Affect in Language Learning*. Cambridge: CUP.
- Benson, P. in P. Voller. 1997. *Autonomy and Independence in Language Learning*. Harlow: Longman.
- Berman, M. 1998. *A Multiple Intelligences Road To An ELT Classroom*. Carmarthen: Crown House Publishing.
- Bluestein, J. E. 1989. *Being A Successful Teacher*. Torrance, CA.: Fearon Teacher Aids.
- Borba, M. 1989. *Esteem Builders*. Torrance, CA.: Jalmar Press.
- Camilleri, A. (ur.). 1999. *Introducing Learner Autonomy in Teacher Education*. Strasbourg: Council of Europe.
- Camilleri, A. (ur.). 1999. *Learner Autonomy - The Teachers' Views*. Strasbourg: Council of Europe.
- Chapman, C. 1993. *If the shoe fits ...: How to Develop Multiple Intelligences in the Classroom*. Arlington Heights, Ill.: IRI/Skylight Training and Publishing.
- Council of Europe. 2001. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: CUP.
- Davis, P., B. Garside in M. Rinvoluceri. 1998. *Ways of Doing: Students explore their everyday and classroom processes*. Cambridge: CUP.
- Dickinson, L. 1987. *Self-instruction in Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ellis, G. in B. Sinclair. 1989. *Learning to Learn English: A course in learner training*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fisher, R. 1990. *Teaching Children to Think*. Cheltenham: Stanley Thornes.
- Fisher, R. 1995. *Teaching Children to Learn*. Cheltenham: Stanley Thornes.
- Fragiadakis, H. in M. Maurer. 1995. *Sound Ideas: Advanced Listening and Speaking*. Boston, Mass.: Heinle and Heinle.
- Gathercole, I. 1990. *Autonomy in language learning*. London: CILT.
- Grosman, M. et al. 2004. *Učni načrt: program osnovnošolskega izobraževanja. Angleščina*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.
- Hedge, T. 1985. *Using Readers in Language Teaching*. London & Basingstoke: Macmillan.
- Little, D., J. Ridley in E. Ushioda. 2002. *Towards greater learner autonomy in the Foreign Language Classroom*. Dublin: Authentik.
- Little, D. in R. Perclová. 2001. *European Language Portfolio: Guide for Teachers and Teacher Trainers*. Strasbourg: Council of Europe.
- Morrow, K. (ur.). 2004. *Insights from the Common European Framework*. Oxford: OUP.
- Moskowitz, G. 1978. *Caring and Sharing in the Foreign Language Class: A sourcebook on humanistic techniques*. Boston, Mass.: Heinle and Heinle.

- Pollari, P. 1999. 'This is my portfolio': portfolios in Finnish upper secondary schools. V: Kennedy, C., P. Doyle in C. Goh (ur.). 1999. *Exploring Change in English Language Teaching*. Oxford: Macmillan Heinemann ELT.
- Radencich, M. C. in J. S. Schumm. 1988/1997. *How to help your child with homework*. Minneapolis, MN.: Free Spirit Publishing.
- Reid, J. (ur.). 1995. *Learning Styles in the ESL/EFL Classroom*. Boston, Mass.: Heinle and Heinle.
- Schärer, R. 2001. *European Language Portfolio: Final report on the pilot project*. Strasbourg: Council of Europe.
- Schneider, G. in P. Lenz. 2001. *European language Portfolio: Guide for Developers*. Strasbourg: Council of Europe.
- Sharle, A. in A. Szabó. 2000. *Learner Autonomy*. Cambridge: CUP.
- Sheerin, S. 1989. *Self-access*. Oxford: Oxford University Press.
- Tanner, R. in C. Green. 1998. *Tasks For Teacher Education*. Trainer's Book. Harlow: Longman.
- Tomalin, B. in S. Stempleski. 1993. *Cultural Awareness*. Oxford: OUP.
- Tudor, I. 1996. *Learner-centredness as Language Education*. Cambridge: CUP.
- Willing, K. 1989. *Teaching how to learn: Learning strategies in ESL*. Sydney: Macquarie University.

